

28.10.2024

Helsingin kaupunginmuseon lausunto Aalto Works -sarjan nimeämisestä Unescon maailmanperintökohteiden luetteloon

HEL 2024-012154 T 10 03 10

Museoviraston on pyytänyt Helsingin kaupungin lausuntoa koskien sen Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannosta valmistelemaa esitystä Aalto Works -sarjan nimeämistä Unescon maailmanperintökohteiden luetteloon. Esitys sisältää sarjakokonaisuuden, joka käsittää yhteensä 13 rakennusta tai aluekokonaisuutta, joista viisi sijoittuu Helsingin kaupunginmuseon toimialueelle alueellisena vastuumuseona: Aalto-ateljee, Aaltojen kotitalo, Finlandia-talo, Kansaneläkelaitoksen päätoimitalo ja Kulttuuritalo. Helsingin kaupunginmuseo tarkastelee hanketta rakennetun kulttuuriympäristön arvojen näkökulmasta.

Yleistä

Kaikki Unescon maailmanperintökohteet edustavat yleismaailmallisesti erityisen arvokasta kulttuuri- tai luonnonperintöarvoa (Outstanding Universal Value). Kohdenimitys edellyttää näiden arvojen täyttymistä, sekä vahvaa sitoutumista näiden arvojen tutkimukseen, välittämiseen, ylläpitämiseen ja vaalimiseen, kaikkien osallisten toimesta. Listauksessa kohde sisältää maailmanperintökohteen kohdealueen (property) sekä sitä ympäröivä suoja-alueen (buffer zone). Näihin kohdealueiden piiriin sisältyvät kaikki ne kohteen tunnuspiirteet, jotka esityksen mukaisesti välittävät siinä määriteltä yleismaailmallista erityisarvoa. Helsingin kaupunginmuseo on seurannut ja osallistunut Aalto Works -hankkeen valmisteluun alueellisen museoviranomaistoimijan näkökulmasta seminaareissa ja katselmuksissa. Museon arvion mukaan Aalto-arkkitehtuurin arvot nousevat maailmanperintökriteerien tasolle, joka hankkeen valmistelussa on osoitettu.

Aalto Works -maailmanperintökohteen valmistelu pohjautuu Valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiseen Kansalliseen Maailmanperintöstategiaan 2015-2025. Suomessa on tällä hetkellä seitsemän Unescon maailmanperintökohdetta, joista kuusi on kulttuurikohdetta ja yksi luontokohde. Helsingissä näistä sijaitsee yksi, Suomenlinnan merilinnoitus. Kohde sijoittuu asuinalueelle, ja alueen arvon takaavan hoidon ja ylläpidon toimenpiteet tapahtuvat Suomenlinnan hoitokunnan asiantunteumuksen johdolla. Kohteen suoja-alueen rajaus kattaa kantakaupungin merellisen julkisivun. Kohteella on myös nähtävyyсарvoa. Suomenlinna on merkittävin helsinkiläinen matkailukohde, jonka kävijämäärät ylittivät 900 000 kävijän määrän vuonna 2023. Kokonaiskävijämäärästä 65% on ulkomailta saapuneita vierailijoita.

28.10.2024

Lausunto

Maailmanperintölistan helsinkiläisten kohdealueiden ja niitä ympäröivien suoja-alueiden osalta voimassa olevat asemakaavat eivät rakennussuojelun näkökulmasta ole listaan esitettyjen kohteiden osalta ajanmukaisia. Osa kohteista on erityislailla suojeltuja (Aallon koti- ja ateljeerakennus, Kulttuuritalo, Finlandia-talo), osa asemakaavan (osin vanhentunein) suojelumerkinnöin varustettuja, ja osa edelleen suojelamatta (Kansaneläkelaitoksen päätoimitalo). Asemakaavan suojelumerkintöjen vanhentuneisuus koskee erityisesti myös kohteiden suoja-alueita.

Kohdealueille tai niiden läheisyyteen suunniteltujen kehityshankkeiden ja toimintojen vaikutukset esitettyyn maailmanperintöarvoon selvitetään tarvittaessa ympäristövaikutusten, kulttuuriperinnön vaikutusten arviointien ja/tai strategisten ympäristövaikutusten arviointien avulla. Nämä arvioinnit koskevat tulevat koskettamaan kaupunginmuseon, rakennusvalvonnan ja ei tasoisen asemakaavoituksen työkenttää, yhteistyössä Museoviraston asiantuntijoiden kanssa. Ehdotuksen kohteita koskevia, käynnissä olevia ja ympäristövaikutuksiltaan merkittäviä kaavahankkeita ovat esim. Lastenlinnan tontin kehittäminen, Töölönlahden puiston ja alueen kehittäminen, Eläintarhan alueen kaavoitus, tai Andra Svenska Normallyceumin erityisopetuksen kehityshanke Sturenkadulla.

Kaupunginmuseo tukee hanketta Aalto Works -sarjan liittämiseksi Unescon maailmanperintökohteisiin. Hanke edellyttää kaupungin ja kiinteistönomistajien voimakasta ja pitkäkestoista sitoutumista hankkeisiin, ja toimivien – sekä mahdollisesti uusien – suojelumenetelmien löytämistä suojeluarvojen varmistamiseksi ja ylläpitämiseksi tulevaisuudessa.

Aalto Works -maailmanperintöhankkeella on myönteisiä vaikutuksia maailmankulttuurin piiriin kuuluvan suomalaisen rakennusperinnön säilymiselle ja tunnettuudelle, sekä monin tavoin Helsingin houkuttelevuudelle ja kansainväliselle profiilille.

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö